

mott 18/9-18

Forbundet for
arbeidsfolk

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Landsorganisasjonen i Norge
Håkon Angell
Postboks 8704 Youngstorget
0028 OSLO

Vår ref.: 09 – 00293

Deres ref.: 18/1934-2 /HAAN

Oslo 10.09.18

Høring - Begjæring om fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for renholdsbedrifter

Det vises til brev av 29.06.2018. Norsk Arbeidsmandsforbund ønsker at allmenngjøring av Renholdsoverenskomsten skal videreføres med oppdaterte satser iht. tariffrevisjonen 2018. Det vises for øvrig til LOs begjæring om videreføring av allmenngjøring datert 25. mai 2018.

Etter at LO begjærte allmenngjøring videreført, har Fafo framlagt nok en rapport om renholdsbransjen: Fafo 2018:26 "Renholdsbransjen sett nedenfra". Rapporten stadfester funnene tidligere rapporter dokumenterer, og fremhever at allmenngjøring av lønnssetser har hatt god effekt på lønnsnivået i bransjen. Allikevel oppgir fremdeles 17 prosent av renholderne som er intervjuet i undersøkelsen at de lønnes under allmenngjorte satser. 11 prosent svarer at de ikke vet hva de har i timelønn (Fafo 2018/26, side 47). Av de som intervjues i rapporten oppgir 44 prosent at de er fagorganiserte og dette tilsvarer en høyere organisasjonsgrad enn de ca. 30 prosentene som er gjennomsnittet i bransjen. Det er derfor grunn til å tro at den reelle andelen som ikke får utbetalt allmenngjorte satser i bransjen er vesentlig høyere.

I tariffnemndas vedtak av 31.03.2017 ble bestemmelsen om at forskriften ikke skulle gjelde dersom bedriften er bundet av annen tariffavtale inngått med fagforening med innstillingsrett gjeninntatt. Dette har medført adskillige utfordringer, og partene kan dokumentere flere tilfeller der bedrifter som vitterlig utfører renhold legger andre tariffavtaler som ikke er tilpasset bransjen til grunn.

Dette avsnittet i allmenngjøringsforskriftens § 2 er en bestemmelse som opprinnelig var inntatt i forskriften på bakgrunn av en helt spesifikk problemstilling, og som omhandlet tilfeller der hoteller satt ut renholdet av sine lokaler til eksterne leverandører. Denne tvisten ble avklart i 2013, og tariffnemnda fattet vedtak i sitt møte den 27.05.2013 om at ordlyden skulle tas ut av forskriften. I nemndas vedtak heter det:

Tariffnemnda er kommet til at § 2 andre ledd skal oppheves. Bestemmelsen gjør unntak fra forskriftens virkeområde for ansatte i bedrifter som er bundet av annen tariffavtale som er inngått med fagforening med innstillingsrett. Dette gjelder i praksis først og fremst Riksavtalen. Etter Tariffnemndas oppfatning er behovet for en slik bestemmelse ikke lenger tungtveiende på bakgrunn av protokoll 16. april 2013 mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service.

I realiteten er avtalevalget fremdeles avklart, men det eksisterer en tvist mellom LO og NHO som omhandler virkningstidspunktet for overgang til ny tariffavtale dersom en ekstern leverandør overtar personell som tidligere var ansatt på hotellet og følgelig skifter tariffavtale. Denne saken er berammet for Arbeidsretten 16. og 17. Oktober 2018.

Forbundet for
arbeidsfolk

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Ettersom Renholdsoverenskomsten ikke har noen spesifikk omfangsbestemmelse, er ordlyden i § 2 svært uheldig, fordi den kan fortolkes til at bedrifter kan benytte seg av andre overenskomster og da gjerne med et lavere lønnsnivå. Dette har neppe vært tariffnemdas intensjon, og de poengterer i vedtak av 21.06.2011 nettopp at det ikke er forskriftens hensikt å inngripe "*i andre avtalers virkeområde og dermed partenes avtaleadgang*".

Slik ordlyden i forskriften i dag fremstår medvirker denne til nettopp å inngripe i avtaleadgangen fordi den i praksis favoriserer andre tariffavtaler. At allmenngjøringsforskriften kan brukes til å velge andre tariffavtaler undergraver etter vår mening hele allmenngjøringsinstituttet. Det virker konkurransevridende på bekostning av de bedrifter som er bundet av Renholdsoverenskomsten, og som ikke legger andre tariffavtaler til grunn.

Flere klagesaker etter pålegg fra Arbeidstilsynet viser at ordlyden i paragrafen skaper forvirring, og at dette forkludrer tilsynets håndhevelse av allmenngjøringen som sådan. I en klagesak behandlet av Direktoratet for arbeidstilsynet konkluderer man på bakgrunnen av det som er skissert over med at allmenngjøringsforskriften ikke gjelder i bedrifter der Renholdsoverenskomsten er gjort gjeldene. Dette har i så fall den følgen at informasjons og påseplikten ikke vil gjelde i bedrifter bundet av tariffavtale, heller ikke Renholdsoverenskomsten. I praksis innebærer dette at Arbeidstilsynet, tillitsvalgte og kunder/innkjøpere mister et av sine viktigste og mest effektive tiltak for å håndtere arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.

Påseplikten innebærer i tillegg til at kjøpere av renholdstjenester har et ansvar for å kontrollere allmenngjorte lønnsbetingelser hos leverandør, også at både leverandør og kjøper må kontrollere dennes underleverandører. Det er meget godt dokumentert at bruken av useriøse underleverandører et omfattende problem i bransjen, og uten hjemmel til å faktisk kontrollere disse mister allmenngjøringsforskriften sin misjon. For oss virker det usannsynlig at dette er en konsekvens Direktoratet har tatt innover seg i deres behandling av nevnte klagesak, men det er faktum at dette er realiteten dersom deres vedtak blir stående.

Vi mener derfor at formuleringen i forskriftens § 2: "*Forskriften gjelder ikke for ansatte i bedrifter som er omfattet av tariffavtale inngått med fagforening med innstillingsrett*" er overflødig og må fjernes dersom allmenngjøring av Renholdsoverenskomsten skal ha noen misjon overhodet. Hele poenget med allmenngjøring er nettopp at den må gjelde alle aktører i bransjen, og ikke noen få.

Dersom nemda ønsker å utdype forskriftens virkeområde er vårt syn at man bør se til virkeområdet for Godkjenningsordningen for renholdsbedrifter og eventuelt forskrift om regionale verneombud i hotell, restaurant og renhold.

Godkjenningsordningen for renholdsbedrifters paragraf 2 om virkeområde lyder:

"Forskriften gjelder for renholdsvirksomheter. Med renholdsvirksomhet forstås virksomhet som helt eller delvis tilbyr renholdstjenester, herunder leier ut personer som utfører renholdstjenester."

Forskriften om regionale verneombud for overnattingsvirksomheter, serveringsvirksomheter, rengjøringsvirksomheter mfl. paragraf 6-1 om virkeområde lyder:

Forbundet for
arbeidsfolk

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

"Dette kapitlet gjelder for alle virksomheter, herunder virksomheter som ikke sysselsetter arbeidstakere, som er omfattet av følgende næringsgrupperinger, jf. forskrift 20. juni 2008 nr. 632 om gjennomføring av EØS-rettsakter om europeisk statistikk § 2, jf. forordning (EF) nr. 1893/2006 vedlegg 1:

...

h) rengjøringsvirksomhet.

Dette kapittel gjelder ikke for petroleumsvirksomheten."

I praksis har disse langt på vei et likelydende omfang, noe som er et poeng i seg selv for å gjøre det enklest mulig å forholde seg til for bedrifter, arbeidstakere, innkjøpere, myndigheter osv. å forholde seg til regelverket.

Selv om allmenngjøringen er noe annerledes enn begge de nevnte ordningene, er det etter vårt syn ikke noe i veien for at ordlyden i virkeområdet kan harmoneres med disse.

Med bakgrunn i hovedoppgjøret 2018 der partene har enes om prinsippene for bestemmelsene for reise, kost og losji er det også viktig at disse bestemmelsene fortsatt er allmenngjort videre.

Oppsummert ser Norsk Arbeidsmandsforbund det som avgjørende at allmenngjøringen videreføres. Status er etter vår oppfatning at bransjen fremdeles har store utfordringer når det gjelder press på lønns og arbeidsvilkår, svart arbeid, arbeidslivskriminalitet, etc. Allmenngjøringen har utvilsomt stor betydning når det gjelder å hankses med dette.

Med vennlig hilsen

Brede Edvardsen
Forbundssekretær